

قفالی بر چیفتجینک تارلاسنده صبانی آرقه‌سنده آلدینی
درسدر [*] مع التأسف بن بونی مملکتزده دکل فرانسه
چیفتجیلرندهده هنوز بحق کورمه‌یورم.

(والا بر) چیفتجیلک و باغچیلک مکتبی طلبه‌سندن

محمد عبدالله هردت

کوجوک حکایه

احمدک جهادی

بنغازیدن ایکی کونلک اوزاق «عین‌الحم» واحده
یاشایان، سنوسینک کزیده اولادندن احمدالجعفر، بش
آیدر میدان جهاده بولونیوردی.

ایلک بهارک پنه - یشیل صباحرندن برنده احمدک
عائله‌سی تشکیل ایدن کنج حرمیله دوقوز یاشارنده کی
اوغلی عمرته‌وک حویلسنده ایدیلر. آناسی اوچ دیشی
قویونک سودلرینی صاغیور؛ اوغلی آتده کی اکمک
پارچه‌سی ایصیراق اورالده دولاشیوردی.

سود صاغلقدن صوکر عمر اوتنه کی کبه قویونله
برابر هپسینی آلاق اوطلاتمایه کوتوره‌جکدی. قادین،
سودلرک آزلغندن محزون برحاله اشتها سز چالشیوردی.
بوسنه اوفاق تارلارنده کی اکینده قوراقلقدن ضعیف
قالمشدی. قادین، آتده کی تحت‌کاسه‌ی تماماً دولدوراماش
اولان تازه‌سودی ایجری‌یه کوتورورکن عمرده قویونلرینی
اوکنه قاتمش کیدیوردی. نه‌وک آچاق و چاموردن
دیوارله محاط حویلی، جورما آغاچلرینک یرده بطائله
صاللانان کولکه‌لری آتنده ساکت قالدی. پیاض

[*] زراعتده اقلیمک‌ه‌وای محیطینک‌بوک‌ی سائر مؤثراتک
تحول و تبدیلی کیفیتلرله برابر طور اراغک احتوا ایدمه‌جکی مواد
کیبویه‌نک مقداره نسبتی یکنظرده شرح ایدله‌جک مسائلدن
دکلدر. بوباده معلومات تجربیه‌نک پک بویوک یاردیمی اولدینی
کورولور. بونقطه نظرندن بعض چیفتجیلرینک تجربه ایلله ثابت
اولان حقیقی نظریه‌لری فائده‌دن خالی کوروله‌میش ایه‌سده
مملکتزده توسیع حدودینه چالشیله میان بونجربه‌لر، کورکولردن
لزومی قدر استفاده ایدله‌مه‌مشدر و ایدله‌میور.

بر صورت متناسبه اولماسی عمومی اوله‌یه‌جفندن نسبت
موافقیه مالک اولان اراضی زراعت نقطه نظرندن پک
فائده‌لیدر. خصوصیه قومک بوخصوصده بویوک برخدمتی
واردربوک‌ی طور اقلرک دائماً ترجیح ایدله‌جکی شبه‌سزدر
ایشته صحیح طور اراق دیه‌تعریف ایتدیکمز طور اراق غایت
یومشاق ایشلمک‌ه‌لوریشلی نباتک نشو و نماسه مساعد
رطوبت و حرارتی لایقی وجهله محافظه ایدمه‌یلمک‌خاصه
میزه‌سی حائز اولدیفندن البته دیکرلره مرجحدر.

بوک‌ی طور اقلر، لایق‌له ده‌ویرمه‌دنیلن عملیات
زراعیه بویوک صابنلر (Défonceuse) له قرق بش، الی
ساتمتره درینلکنده سورولور و محتاج اولدینی کوره‌لرله
کوره‌لرله نرسه برکتلی مقدارده باتانس استحصال اولونه‌بیلیر.
آنی متعاقب سته‌لرده ایه شبه‌سز بغدادی و آربه‌ک‌ی
حبوباتک زرعه‌نک مساعد بر حاله کلش اولور مثلاً:
برنجی سینه‌عملیات مذکوره اجراسیله باتانس اکیلن برتارلایه
ایرته‌سی سته‌عادیاً سورولدیکی یغنی ده‌فونسمانه احتیاج
ولزوم‌حسن ایتمک‌سزین بکرمی بش‌اوتوز ساتمتره درینلکنده
سورولدیکی حالده بغدادی و ایرته‌سی سته یولاف یاخود
برنجی سته بغدادی ایکنجی سته طور اراغی تمیزلن شلغم
و باتانس کی نبات زرع ایدله‌بیلیر. اوچنجی سته بغدادی
دردنجی سته باتانس الخ... ایشته بوشرائط زراعیه فنا
برقاعده‌صره‌سینه کچدیکندن کویله‌میزده بوجهله حرکت
اولونمالیدر. بناءً علیه‌بو ده‌فونسمانه لر غایت درین اولدینی
جهتله هر اراضی ده‌مثلاً تحت تراپسی کپرچلی وکیل کی اولان
ویک مقبول اولیان طور اقلرده اجراسی موافق دکلدر.
چونکه آتده کی خام یعنی قوه انبساطیه‌دن محروم اولان
طور اراغی اوسته، اوسته‌کی ای طور اراغی غایت درینه
دوشوره‌رک طور اراغک قوتی ضایع ایدله‌جکی طبیعیدر.
بوجهتله بر چیفتجی فقط نظری بر چیفتجی دکل حقیقی
و عملی بر چیفتجی طور اراغک ترکیباتی، محیطی، تجربیه‌سی
کوزدن اوزاق طوتملیدر. زراعتده تجربیه‌دن زیاده هیچ
بر معلومات نظریه‌یه استناد ایدله‌مه‌نک قطعی بر رهبر

— عمرک آناسی سن ایسهك اوغلک زهده؟ ديه
 صورتی. اووقت قادین حیچقیرارق آغلامغه باشلادی؛
 یرندن سنده لیه رك قالقدی، بودفعه سریع خطوملاره
 یاقلاشهرق قلیجی آلدی. بدوینك اوزاتدینی بو حجه ی
 هان آجارق ایچنده احمدك تمیز بر کوملکی، کفیه سی،
 بوینته آصدینی مشیندن جزؤدانیه خنچرینی کوردی.
 سرت بر نظره بدوی یه باقدی.

— احمدك شهید اولدوغنی کنگدك کوردکی؟ دیدی.
 — هوت کوردم. بر هفته اول صباح نمازینی متعاقب
 دشمنه قارشى چیقیشدق. احمد چوق ایلری کتیدی،
 بر آراق مشلخسز اولارق کوزومه ایلیشیدی. اونی
 صاری قرمزى قاش یلککندن طانیدم. اوکون شانلی
 بر حرب قازاندق، شهدامزى قالدیررکن احمدی الك
 ایلریده قلبندن بر طباخچه قورشونیه وورولمش، تفکی
 قوجاغنده، مقتول بر دشمن ضابطك اوسته دوشمش
 بولوق. تفکنى قوماندان باشقه بر مجاهده ویردی.
 (قویتندن چقاردینی افاق برچیقینی قادینه اوزاتارق)
 یرینه بدلی اولان بو اوچ آلتونی کوندردی. احمد چوق
 شیلر یاپدی، احمد یوز کشى یرینه حرب ایتدی....
 قادین بو تفصیلاتی، کوزلرینی یره دیکه رك بی روح
 بر هیكل کپی دیکه مشدی. بدوی صوصدینی وقت،
 «احمد چوق شیلر یاپدی، احمد یوز کشى» کله لرینی
 تکرار ایتدی. فقط اکمال ایدمه دن کوزیاشرلی شدتله
 ایندی. بدوی آرتق وظیفه سنی ایفا ایتمش طوریه
 کیتمه ک حاضرلاراق قادینه «احمد فی الحقیقه قومی آراسنده
 عزیز بر یکت ایدی. فقط اونك کپی ایجه شهدامز
 واردر. آجیقلى یالکز سن دکلسین، بلایه صبر ایت،
 الله اصهارلادق.» دیدی. قادیندن جواب بکله میه رك
 چیقدی کتیدی.

* *

عمرک آنه سی قلیچله بو حجه یی ایجری یه کوتوره رك
 صاقلادی. مقصدی اوغلنی بوایشدن خبردار ایتمه مکدی.

صیوالی ایکی بر اوداسندن عبارت هوده کویا کیمسه
 یوقدی.

عمر صباحک یالیزلی ضیالری ایچنده سیره ك حورمالقدن
 کچه رك یشیل تارلاره دوغرو اوزاقلاشدی. مقصدی،
 پک سهودیکی وهروقت جوارنده اوینادینی منبع کتارینه
 کیده رك دولاشمق، قویونلرینی بر طرفه بر اقرق
 دونوشده هوه کتیرمک ایچون برازاوط یچمک ایدی.
 عمر دها اوياشنده چالشقان، بابا اوجاغنه عاشق، اوصلو
 ودوشونجه لی بر چوجوقدی. باباسنی جانندن زیاده
 سهور، حتی اونا بعضاً دالغین بر نظر محبتله باقارق الك
 افاق بر لطیفه سندن الك بویوک لذتلی دویاردی.

شیمدی ایسه باباسنی کورمه یه لی بش آی اولمش،
 ایچنده صاقلادینی حزن اشتیاق آرتمشدی. بعضاً اورالردن
 کچن مجاهدین قافله لرینی کوردکجه یوره کی جاربارق تا
 بنغازی یه قدر کیتمک ایچون قلبنده برامل طیران حس
 ایدره، والده سیله هپ بونلری و باباسنی قونوشمغه وسیله
 آراردی...

* *

قادین ایجری ده بر حیر باوجه سنی یوغورمقله مشغول
 ایکن حولینك حورما دالندن ئوزولمش جیت قایسی
 اوکنده بری آتی دیکری یایا ایکی کشى قونوشیورلردی.
 یایا آدم هوی پارماغیله کوستره رك دوندی، اونه کی
 حیوانندن اینه رك حولی یه کیردی، «عمرک آناسی زهده؟»
 ديه اطرافه سسلندی. بوینده آصیلی اولاندن باشقه
 النده ایکنجی بر قلیچله افاق بر بو حجه طوتان بویابانجی
 بدوینك یوزنده ده رین بر یورغونلق وار ایدی.

سی ایشیدنه قادین چیقدی، بدوی یه دوغرو
 برقاج آدیم یورودیکی صیراده احمدك قلیجی طانیهرق
 هان دیز اوستی دوشدی. اللریله یوزینی قاپادی، نس
 چیقارامیه رق اویله جه قالدی.

یابانجی بدوی قیر صاقلانی چکرکی دوزه تهره کور

بر سسله :

— بن بویه شی ایستم! دیه سرت نظرلرله عادتا
بختی تکدیر ایدوردی.

قوشو قادینلر بررایکیشر کلکه باشلادیلر. احمدک
یاد و مدایحی اوزون مرثیه لر تشکیل ایتدی. عمرهرشی
آکلادی، هپسی بیلدی. شیمدی اونک دوشونجه سی
ناصل کینه جکلری، تارلای کینک اکجکی ایدی.
پریشان ساعتلر ایچنده فنا بر آقشام اولدی. آنا اوغل
هیچ برشی ییه مدیلر، فقط غریب بر حرارت درون
ایله صو ایچمکه بر تورلو قانامیورلردی. کینه ک
سکونی ایچنده بربرلینه صاریلار قالدیلر.

عمر، کچ وقت وباشیله اللری پک صیجاق برحاله
اویقویه دالیدی. آنه سی آراسیرا الی عمرک آلتنه قویور،
اوی اوقشایارق اویوردی. فقط عمر دالغیندی. بر
آرالق صایقلا دی، قادین قورقورلر ایچنده آیدینلری
یاقلاشدیرارق باقدی. عمر تبسم ایدوردی.
دیشاریده کی حیشیرتی بی دیکله دی. کیتکجه آرتان
بوصداشدتلی بریاغموردی. قادین صباحه قدر اویومادی...

* *

سماسنده مائی — سیاه بولوطلر اوچان طراوتناک
صباحک ایلاک شعاعاتی ایچنده قادینینه قویونلری صاغدی.
عمر یاننده ایدی، فقط یورومکه طاقی یوق کبی ایدی.
بکزی صولش، کوز قاپاقلری براز شیشمشدی.
آنه سنکده اللری طوتمیور، دیزلری شدتله آغرییوردی.
عمر برشی سویلک ایچون متردد حرکتلر، باقیشرله
عادتا اوزولیوردی. آرتق دایانامادی:

— آنه بن برشی کوردم.

— نه کوردک عمر؟

— بابامی!.

قادین تتره دی. چوجوغلک یوزینه باقدی. دیدی:

— نه سویلیورسک چوجوق!.

— کوردم، رؤیامده کوردم بانا آتلیخی، دوه لریخی

کوستردی. کوله رک بنمله شاقلاشدی. برشیلر سویلدی

حتی کوز یاشلرینی طوتدی، عمرک اوکله وقتی عودت
ساعتی یاقلاشنجه خسته می دیه یاتا جقدی.

آراسی چوق کچمه دی. عمر وقتدن اول، پریشان
وسریع بریوروشیله یوزی باران بکاء ایچنده حیچقیرارق،
قویونلریخی حیزلی یوروته رک کلدی یتیشدی. احمدک
شهادتی بوتون کوی خلقی ایشیتمش، بر چوجوق
عمری صو باشنده بوندن خبردار ایتشدی. عمر آنه سنک
بوینته صاریلار «بابام! سوکیلی بابام!». دیه غضوبانه
حایقردی. کوزدل سیاه کوزلری کویا بویومش حالده
ایدی. قادین دهشت ایچنده برشی، برسوز بولابیلدی:
«بالان ثوله مش، یارالانمش، شفا بولور کلیر.» دیه رک
عمری باغرینه باصدی: آغلیه رق اوقشادی. «بوسنک
یادینک شیمه رجال دکدر اوغلم! دیه رک عییلادی.
عمر براز سکونت بولدی، فقط یینه آغلییوردی. اوکا
قیلیجی وبو حجه یینه سویلشاردی. عمر آرتق فلاکته
تدریجاً آیشا جقدی..

زوالی چوجوق حولیه چیقدی؛ براز دها ایلر.
یله رک قوشو باغچلرینه دوغرو کیتدی. هر ایکی اوچ
دقیقه ده برکیلوب تکرار باشلایان کوز یاشلری، مقدراتک
او روح معصومنی ده کنهاکارلرک کی یاقیوردی.
بی قرار چوجوق، یالکزلقدن قورقورمش کبی نه وه
دوندی. شیمدی آرتق هپ آنه سی آرایور، هپ اونی
ایستیور، اونک قانادینک آلتنه براز نفس آلیوردی.
عینی حس قادینده باشلادی، عمری کوزندن بر لحظه
آیرمق ایسته میوردی.

عمر یینه صوردی: — بابام ناصل یارالانمش؟

— باشقه لری کبی اوغلم! محاربه ده پک ایلری کیتمش،

چوق دشمن تولدورمش، کندیدی یارالانمش. اگر
تولورسه نه یاپارسین؟..

.....

بوسکونی ایکینسک بردن اینن کوز یاشلری تعقیب

ایتدی. عمر:

بویودی، هېسنگ سودلری آرتدی. نه ورکنجینه رزق اولدی. زاویه نك شیخی عمری اوقوتیوردی. باباسنگ تام وفاتی سنه سی عمر برکون ینه قویونلرینی اوطلاتیرکن یاننه هیچ کورمدیکی برآدام کلدی. سیاه صافاللی، غایت کوزهل چهره لی، طاتلی، تسلیبخش، جاذبه دارباقیشلی، ایجه دیشلی، بیاض تنلی، آووچلری کل کی پنبه، بیاض الیسه لی، مشیندن یاپیلش اوستی آچیق کیدیکی نعللرک ایچنده کی پک بیاض آیاقلدی ینه پنبه بوآدام عمری الندن طوتارق «سن احمدک اوغلیسک دکلی؟» دیدی. عمر شاشیردی، هیچ بر جواب ویره مدی؛ اوباک ویزیه چهره یه باقدی قالدی. صوکر اوبوکوزهل آدام عمری اوقشادی، اونا برمئیدیل ایچنده برشی ویره رک «بونک ایچنده بوغدا ی واردر، تارلا کزی اکه چککز وقت بونی ده برابر سربیکز که برکون بوتون بوکویه کفایت ایده جک قدر برکتلی محصولکز اولسون!» دیدی. عمر براز کندینه کله رک: «سز کیسکر؟» دیه صوردی. کوزهل آدام کوله رک: «بن بونی سزک ایچون مدینه دن کتیردم» دیدی. عمری براقه رق اورادن چکیلدی، حورمالقار ایچنده غائب اولدی کیتدی.

علی سعاد

بیك سكينز یوز یتیش بیر

سلیمان نظیف بکه

ایجاد کرده اعصار اولان بویو وارلاق دنیانک اوستونده ازلدن قالمش بویوک بیر فلاکت واردر: حرب... بشریتله همسن اولان بو عنقای مصیبت - فرما یدی بیك سنه در سها مژک آلتنده جناح ظلمت واحتشامنی آجش، اجرای سلطنت ایتمکده در! انسانلر بو حکمدار مطلقک سایه خونینده انشاء الی الا بد بر حیات و کامران اولاجقلردر؛

فقط اونوتدم. اونک اولدوغی بر بورایه صانکه یقین ایتمش، بنده اورایه کیتشم. بانا ک صوکر «هایدی نهوه کیت ینه کلیر سین» دیدی. اوچ تانه پارلاق آلتون ویردی، «بونلره قوزو آل» دیه رک بنی یوللادی. بن ارتق آغلامیه جغم..

سوزی بیتیردکن صوکر ا عمر ینه قویونلرینی سورده رک خالسز بریوروشله حولیدن چیقدی. آنه سی برابر کیتمک ایسته دی، عمر راضی اولمادی. ینه صو باشندن کچه رک بودفمه تارلارینک اولدینی طرفه کیتدی. غمی و بعض یرلری یاش یوللرک سربیلکنی، چیقلاق آیاقلری ایله عمر حس ایتدکجه خوشلان یوردی. تارلایه باقدی، بیکی صولانمش بوغدا یلری ده ا کوزهل یشیل وده اوزامش کی کوردی. باشاقلر کویا ده ا بویوک و طوبلو ایدی!

عمر اوکله وقته قدر ایضای وظیفه ایده رک نهوه دوندیکی زمان آنه سی بر اختیار عرب ایله قونوشیور، اوندن برشی صاتین آلیوردی.

متبسم برشفقتله:

— باق عمر رؤیاک چیقدی، باباک بزه اوچ آلتون کوندردی، شیمدی قوزولری آلا جغم، تام اون تانه!.. دیدی. النده کی لیرالری کوستردی. عمر شاشیرمش برحاله ککه لیه رک:

— آمان یارب! بونلری کیم کتیردی؟ بابامی اونا صوردکی؟

— حایر، صورمادم.

— (متأثر حاله بوسوزک دوامنی ایسته میه رک) بن تارلامزه کیتدم، بوغدا یلر بویومش، هم چوق صولانمش، نه قدر کوزهل اولمش، دیدی.

بوندن صوکر ا عمرله آنه سی، شهید احمدی اکثر کجه لر رؤیاده کوردیلر. بوغدا یلری هر سنه دن اوچ قات زیاده ویردی؛ قویون ایکی یاورو دوغوردی. بیکی قوزولر